

6 Κριτήριο αξιολόγησης

ΚΕΙΜΕΝΟ: «Ανανεώσιμοι φυσικοί και ενεργειακοί πόροι»

Οι σημερινοί άνθρωποι καταναλώνουν πολλούς από τους φυσικούς πόρους τόσο γρήγορα, που η φύση δεν προλαβαίνει να τους ξαναδημιουργήσει. Πώς θα ζήσουν οι επόμενες γενιές ανθρώπων, αν εξαντληθούν αυτοί οι φυσικοί πόροι; Επιπλέον, όπως χρησιμοποιούμε αυτούς τους φυσικούς πόρους, ρυπαίνουμε το περιβάλλον. Πώς θα ζήσουμε εμείς καλά και οι επόμενες γενιές καλύτερα, αν καταστρέψουμε το φυσικό μας περιβάλλον;

Ας σκεφτούμε καλύτερα, λοιπόν, πώς φτάσαμε σε αυτό το σημείο, για να μπορέσουμε να καταλάβουμε καλύτερα τι μπορούμε και πρέπει να κάνουμε, και ας αναρωτηθούμε γιατί δεν το κάνουμε ακόμη ή δεν το κάνουμε όσο γρήγορα πρέπει.

Είναι χρήσιμο να γνωρίζουμε ότι η κατάσταση που αντιμετωπίζουμε σήμερα δεν ήταν πάντα έτσι. Για χιλιάδες χρόνια, σε ολόκληρο τον κόσμο, οι περισσότεροι άνθρωποι ζούσαν φτωχικά σε μικρά χωριά και σε μέρη όπου υπήρχε τρεχούμενο νερό και φυσούσαν άνεμοι. Κατανάλωναν λίγα πράγματα, ικανοποιώντας τις πιο βασικές ανάγκες τους, και το έκαναν με τρόπο που δεν έκανε κακό στο φυσικό περιβάλλον τους, γιατί ανακύκλωναν σχεδόν τα πάντα και χρησιμοποιούσαν σχεδόν αποκλειστικά ανανεώσιμους πόρους.

Όμως, εδώ και δύο αιώνες περίπου άρχισε μια πολύ μεγάλη αλλαγή, γνωστή και ως βιομηχανική επανάσταση. Σε μερικές χώρες αρχικά, οι άνθρωποι ανακάλυψαν πρώτα τον ατμό και κατασκεύασαν τις ατμομηχανές, έπειτα τον ηλεκτρισμό και τις ηλεκτρικές μηχανές. Με τις μηχανές αυτές, που είχαν πολύ μεγαλύτερη δύναμη από τα ζώα, μπορούσαν να φτιάξουν πολύ περισσότερα, καλύτερα και φτηνότερα προϊόντα και να βελτιώσουν τη ζωή τους.

Για την παραγωγή, όμως, όλων αυτών των θαυμαστών πραγμάτων, που μεγάλωσαν και βελτίωσαν πάρα πολύ τη ζωή μας, απαιτούνται ολοένα περισσότερα μέταλλα και ενέργεια, που μάθαμε να τα παίρνουμε από μη ανανεώσιμους ορυκτούς φυσικούς πόρους. Βεβαίως, για τα μέταλλα δεν μπορούσαμε να κάνουμε αλλιώς. Αλλά εγκαταλείψαμε και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, γιατί δεν μπορούσαμε ή δε θελήσαμε να αντιμετωπίσουμε την ιδιορρυθμία τους.

Για να βελτιώσουμε τη ζωή μας, μπορούμε και πρέπει να αλλάξουμε πολλά πράγματα στη χρήση των μη ανανεώσιμων φυσικών πόρων:

- Μπορούμε και πρέπει να περιορίσουμε τη σπατάλη και να καταναλώνουμε μόνο όσα προϊόντα έχουμε πραγματικά ανάγκη. Γιατί να επηρεαζόμαστε από τις διαφημίσεις ή από το τι κάνουν οι άλλοι (φίλοι, συγγενείς, γείτονες...); Γιατί να αγοράζουμε πράγματα που δεν τα χρειαζόμαστε ή να πετάμε εκείνα που μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε για αρκετό καιρό ακόμα;
- Μπορούμε και πρέπει να ανακυκλώνουμε όσα υλικά γίνεται –όπως το γυαλί ή το χαρτί– και κυρίως τα μέταλλα που τα παίρνουμε από μη ανανεώσιμους φυσικούς πόρους. Γιατί να πετάμε τα μεταλλικά κουτιά, τα γυάλινα μπουκάλια, τα χάρτινα είδη (εφημερίδες, περιοδικά...), αντί να τα επιστρέφουμε για να ξαναχρησιμοποιηθούν; Γιατί να μη φτιάχνουμε όλα τα προϊόντα έτσι, ώστε όλα τα υλικά τους να μπορούν να ανακυκλωθούν;

Η ζωή μας μπορεί να γίνει πολύ καλύτερη. Το κακό είναι ότι οι άνθρωποι παγιδεύονται σε αυτό που έχουν δημιουργήσει και φοβούνται τις αλλαγές. Αλλά οι νέοι και οι νέες, που έχουν τη ζωή μπροστά τους και μπορούν να καταλάβουν καλύτερα τους κινδύνους που μας απειλούν, οφείλουν να δείξουν μεγαλύτερη τόλμη και αποφασιστικότητα και να απαιτήσουν από τους μεγαλύτερους να κάνουν το ίδιο.

Λευτέρης Παπαγιαννάκης, στο Ανιχνεύοντας το Σήμερα, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2002 (διασκευή)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

1. Η σημερινή κατάσταση είναι:

- A. ίδια με χιλιάδες χρόνια πριν
- B. διαφορετική σε σχέση με εκατό χρόνια πριν
- Γ. διαφορετική σε σχέση με δύο αιώνες πριν

2. Η Βιομηχανική Επανάσταση ξεκίνησε με:

- A. τη χρήση του ατμού
- B. τη χρήση του ηλεκτρισμού
- Γ. τη χρήση των ζώων

3. Η μερική εγκατάλειψη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας οφείλεται:

- A. στην έλλειψη τεχνολογίας
- B. στην ιδιαίτερη φύση τους
- Γ. στην ανάπτυξη της βιομηχανίας

4. Τα υλικά που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν, σύμφωνα με το κείμενο, είναι:

- A. μεταλλικά, πλαστικά και χάρτινα
- B. μεταλλικά, γυάλινα και χάρτινα
- Γ. μεταλλικά, γυάλινα και ξύλινα

5. Η κατάσταση μπορεί να βελτιωθεί με:

- A. τη συμβολή όλων
- B. κινήσεις της κυβέρνησης
- Γ. πρωτοβουλία των νέων

6. Ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της λέξης εξαντληθούν, με την έννοια που έχει στο κείμενο;

- A. μειωθούν
- B. χαλάσουν
- Γ. καταναλωθούν

7. Ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της λέξης ρουπαίνουμε, με την έννοια που έχει στο κείμενο;

- A. μολύνουμε
- B. χαλάμε
- Γ. βλάπτουμε

8. Ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της λέξης καταλάβουμε, με την έννοια που έχει στο κείμενο;

- A. κατανοήσουμε
- B. μάθουμε
- Γ. δούμε

9. Ποιο από τα παρακάτω είναι αντώνυμο της λέξης βελτίωσαν, με την έννοια που έχει στο κείμενο;

- A. καλυτέρευσαν
- B. μείωσαν
- Γ. επιδείνωσαν

10. Ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της λέξης ιδιορρυθμία, με την έννοια που έχει στο κείμενο;

- A. ιδιαιτερότητα
- B. αλλαγή
- Γ. ποιότητα

11. Ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της λέξης απαιτήσουν, με την έννοια που έχει στο κείμενο;

- A. διεκδικήσουν
- B. πάρουν
- Γ. πείσουν

12. «ρυπαίνουμε το περιβάλλον»: Ποιο από τα παρακάτω είναι σωστό για τη λέξη το περιβάλλον;

- A. είναι ονομαστική ενικού ουδετέρου γένους
- B. είναι αιτιατική ενικού ουδετέρου γένους
- Γ. είναι κλητική ενικού ουδετέρου γένους

13. «Πώς θα ζήσουμε εμείς καλά και οι επόμενες γενιές καλύτερα»: Ποιο από τα παρακάτω είναι σωστό για την υπογραμμισμένη λέξη;

- A. είναι ουσιαστικό σε αιτιατική πληθυντικού
- B. είναι επίθετο σε ονομαστική πληθυντικού
- Γ. είναι επίρρημα

14. «γιατί δεν το κάνουμε ακόμη»: Ποιο από τα παρακάτω είναι σωστό για την υπογραμμισμένη λέξη;

- A. είναι δισύλλαβη πρόθεση
- B. είναι επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας
- Γ. είναι αιτιολογικός σύνδεσμος

15. Πώς σχηματίζεται η γενική πληθυντικού του ουσιαστικού κατάσταση;

- A. των καταστάσεων
- B. των καταστασών
- Γ. τις καταστάσεις

16. «σε ολόκληρο τον κόσμο»: Ποιο από τα παρακάτω είναι σωστό για την υπογραμμισμένη λέξη;

- A. είναι μονοσύλλαβη πρόθεση
- B. είναι τελικός σύνδεσμος
- Γ. είναι αδύνατος τύπος προσωπικής αντωνυμίας

17. «Οι νέοι και οι νέες, που έχουν τη ζωή μπροστά τους»: Τι μέρος του λόγου είναι η υπογραμμισμένη λέξη;

- A. είναι αόριστο άρθρο
- B. είναι αντωνυμία
- Γ. είναι επίρρημα

18. «πώς φτάσαμε σε αυτό το σημείο»: Τι μέρος του λόγου είναι η υπογραμμισμένη λέξη;

- A. ερωτηματική αντωνυμία
- B. ερωτηματικό επίρρημα
- Γ. ειδικός σύνδεσμος

19. Πώς σχηματίζεται η αιτιατική ενικού του ουσιαστικού προϊόντα;

- A. προϊόν
- B. προϊόντο
- Γ. προϊόντος

20. «αντί να τα επιστρέφουμε»: Ποιο από τα παρακάτω είναι σωστό για την υπογραμμισμένη λέξη;

- A. οριστικό άρθρο
- B. δεικτική αντωνυμία
- Γ. αδύνατος τύπος προσωπικής αντωνυμίας

